

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tlačová konferencia

20. decembra 2007

Návrh

zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon)

a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Navrhovaným zákonom o výchove a vzdelávaní (školský zákon) sledujeme:

- **vytvoriť legislatívny rámec** na uskutočnenie obsahovej reformy v regionálnom školstve,
- **vytvoriť viac slobody** žiakom, ich zákonným zástupcom, školám a regiónom pri určovaní vzdelávacej cesty,
- **uskutočniť decentralizáciu** v oblasti výchovy a vzdelávania pri prenose čo najväčšieho množstva kompetencií na školy a školské zariadenia,
- **základ**, z ktorého sa bude vychádzať pri tvorbe výchovných a vzdelávacích programov bude **Európsky referenčný rámec kľúčových kompetencií žiaka**.

Zásady, z ktorých sa vychádza pri tvorbe návrhu zákona:

- **z prijatých a schválených koncepcií** (napr. Milénium, koncepcia MŠ, ZUŠ, dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov odborného vzdelávania a pod.),
- **uplatnenia medzinárodných meraní** a sledovaní systému výchovy a vzdelávania na Slovensku (napr. *OECD*),
- **projektovania medzinárodného vzdelávacieho priestoru** (napr. ochrana práv na vzdelanie, klasifikácia vzdelania podľa *ISCED* a pod.),
- **diferenciácie výchovy a vzdelávania** (napr. uplatňovanie medzinárodnej klasifikácie vzdelania podľa *ISCED*, povinná školská dochádzka, systém vzdelávania, vzdelávanie národnostných menšín a pod.),
- **zvyšovania kvality vzdelávania** (meranie a hodnotenie kvality výchovy a vzdelávania, kontrola prostredníctvom ŠŠI, financovanie súkromných škôl na základe dosiahnutej kvality).

Zákon rieši nasledovné problematiky:

Výchovno - vzdelávací program - je súbor výchovno-vzdelávacích činností a súbor pravidiel, ktorý určuje ciele ucelenej časti výchovy a vzdelávania, obsah, metódy a formy, personálne a materiálno-technické zabezpečenie potrebné na dosiahnutie stanovených cieľov vzdelávania. Profilácia školy bude vyjadrená školským vzdelávacím programom.

Štátny výchovno-vzdelávací program vymedzuje povinný obsah a podmienky výchovy a vzdelávania a je záväzný pre **školský výchovno-vzdelávací program**. Povinne obsahuje základné učivo určené štátnym vzdelávacím programom a podľa potrieb praxe a záujmu žiakov rozširujúce učivo a špecializačné - aplikačné učivo. Školské zariadenia pracujú podľa **výchovných programov**.

Vzájomný súlad programov posudzuje ŠŠI.

Zákon zosúladzuje stupne vzdelania získané na školách podľa tohto zákona **s medzinárodnou klasifikáciou ISCED**. Podľa tohto zákona je umožnené získať stupeň vzdelania aj na základných umeleckých školách a jazykových školách.

Navrhuje sa postupne znížiť maximálne počty detí v materských školách, základných školách a stredných školách.

Materské školy majú v triede:

pre 3 až 4-ročné 20 detí,
4 až 5-ročné 21 detí,
5 až 6-ročné 22 detí,
3 až 6-ročné 21 detí.

Zavádza sa bezplatná výchova a vzdelávanie 5-ročných detí v poslednom roku pred začatím plnenia povinnej školskej dochádzky.

Základné školy majú v triede:

0-tého ročníka 16 žiakov,
1. ročníka 22 žiakov,
2. až 4. ročníka 25 žiakov,
5. až 9. ročníka 28 žiakov.

Trieda s viacerými ročníkmi 24 žiakov.

Stredné školy majú v triede 30 žiakov.

Výchovno-vzdelávacia sústava

Materská škola, základná umelecká škola a jazyková škola sa stávajú podľa toho zákona **školami**. Vzniká **stredná odborná škola**, ktorá v sebe zahŕňa učilištia, stredné odborné učilištia a stredné odborné školy. **Konzervatórium** sa stáva samostatným prvkom školskej sústavy.

Školskú sústavu tvoria školy:

- a) **materská škola**,
- b) základná škola,
- c) gymnázium,
- d) **stredná odborná škola**,
- e) **konzervatórium**,
- f) gymnázium,
- g) školy pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- h) **základné umelecké školy**,
- i) **jazykové školy**.

Školy sa ďalej členia na druhy a typy.

Vzdelávacie subjekty podľa tohto zákona sú

- škola,
- školské zariadenie,
- rodič alebo zákonný zástupca, ak spĺňa kvalifikačné požiadavky na pedagogického zamestnanca – *pri individuálnom vzdelávaní*,
- iná fyzická osoba, ak spĺňa kvalifikačné požiadavky na pedagogického zamestnanca – *pri individuálnom vzdelávaní*;
- **Experimentálne overovanie** v školách a školských zariadeniach riadi ministerstvo školstva.

Pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa zriaďujú školy:

- a) materská škola,
- b) základná škola,
- c) stredné školy,
- d) praktická škola,
- e) odborné učilište.

V týchto školách sa bude uskutočňovať výchova a vzdelávanie podľa vzdelávacích programov zameraných na príslušné postihnutie dieťaťa alebo žiaka.

Upúšťa sa od pomenovania „špeciálne školy“.

Výchova a vzdelávanie nadaných detí a žiakov

Stanovujú sa podmienky a postavenie škôl a tried pre nadané deti a žiakov. Presne sa budú definovať požiadavky na posúdenie nadania detí a žiakov, kritériá na prijatie bude stanovovať riaditeľ školy. Zavádza sa regulácia zriaďovania nových 8-ročných gymnázií bez rozdielu zriaďovateľa.

Zákon ustanovuje osobitne práva a povinnosti dieťaťa a žiaka a zákonného zástupcu.

Registrácia detí a žiakov, škôl a školských zariadení

Zákonom sa zavádza register detí a žiakov, ktorý vedie:

- a) škola alebo školské zariadenie (školský register),
- b) orgán miestnej štátnej správy v školstve (územný školský register),
- c) ministerstvo školstva (štátny školský register).

Register detí a žiakov je neverejný.

Monitorovanie a hodnotenie kvality výchovy a vzdelávania a výchovno-vzdelávacej sústavy:

- a) monitorovanie a hodnotenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania,
- b) monitorovanie a hodnotenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu môže uskutočňovať:
 - škola alebo školské zariadenie,
 - štátna školská inšpekcia.

Článkom II. sa vstúpilo do zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Rieši sa problematika:

- vymenovanie riaditeľa školy do funkcie sa stanovilo do 15 dní odo dňa predloženia návrhu radou školy zriaďovateľovi,
- tým, že sa materské školy a jazykové školy stali školami, museli sa stanoviť v § 5 rozhodovacie kompetencie ich riaditeľov,
- obciam a samosprávnym krajom sa udelila kompetencia schvaľovania školských a výchovných vzdelávacích programov.

Štátna školská inšpekcia získava kompetencie:

- a) kontroluje súlad školského vzdelávacieho programu so štátnym vzdelávacím programom, s cieľmi a princípmi výchovy a vzdelávania,
- b) kontroluje súlad výchovného programu školského zariadenia s cieľmi a princípmi výchovy a vzdelávania,
- c) kontroluje úroveň kvality výchovy a vzdelávania pri individuálnom vzdelávaní.
- d) dáva súhlas k návrhu riaditeľa školy, ktorý navrhuje zákonnému zástupcovi žiaka iný spôsob vzdelávania žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý je vzdelávaný v triede bežnej základnej školy,
- e) monitoruje a hodnotí kvalitu výchovy a vzdelávania.

Na **výberové konanie** na funkciu riaditeľa školy sú delegovaní zástupcovia orgánu miestnej štátnej správy a Štátnej školskej inšpekcie, ktorí majú v hlasovaní hlas „riadny“.

Zákon o pedagogických zamestnancoch

Nové trendy rozvoja pedagogickej profesie

- Kariérový systém,
- atestácie,
- profesijné štandardy,
- kontinuálne vzdelávanie,
- trh v oblasti kontinuálneho vzdelávania,
- kreditový systém,
- starostlivosť,
- hodnotenie a princípy odmeňovania.

Kariérový systém

Kariérové stupne:

- začínajúci pedagogický zamestnanec,
- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérové pozície:

- pedagogický zamestnanec/odborný zamestnanec špecialista,
- vedúci pedagogický zamestnanec/vedúci odborný zamestnanec.

Atestácie

Overenie získaných kompetencií

Spôsob:

- obhajoba písomnej práce,
- vykonanie atestačnej skúšky.

Druhy:

- prvá atestácia,
- druhá atestácia.

Profesijné štandardy

Stanovujú kompetencie pre jednotlivé:

- kategórie a subkategórie,
- kariérové stupne,
- kariérové pozície.

Sú objektívnym ukazovateľom pre:

- profesijný rozvoj,
- kontinuálne vzdelávanie,
- hodnotenie a sebahodnotenie.

Kontinuálne vzdelávanie

Pre splnenie kvalifikačného predpokladu:

- adaptačné vzdelávanie,
- špecializačné vzdelávanie,
- funkčné vzdelávanie.

Pre aktualizáciu alebo inováciu kvalifikačného predpokladu:

- inovačné vzdelávanie,
- aktualizčné vzdelávanie,
- špecializačné inovačné vzdelávanie,
- funkčné inovačné vzdelávanie.

Trh v oblasti kontinuálneho vzdelávania

Poskytovatelia vzdelávania:

- vysoké školy,
- školy a školské zariadenia,
- priamo riadené organizácie,
- iné fyzické a právnické osoby.

Podmienka akreditácia programu kontinuálneho vzdelávania.

Kredity

- Vyjadrujú množstvo práce potrebnej na udržanie alebo zvýšenie profesijných kompetencií.
- **Priznávajú sa za:**
 - kontinuálne vzdelávanie,
 - samoštúdium,
 - kontinuálne vzdelanie absolvované v zahraničí,
 - tvorivé aktivity.

Starostlivosť, oceňovanie a ochrana pred agresivitou

- Rekondičný pobyt,
- vakcína proti chrípke a hepatitíde typu A a B,
- doplatok k nemocenskému,
- pracovné voľno,
- psychologické poradenstvo a tréning na predchádzanie a zvládnutie agresivity žiakov,
- oceňovanie za:
 - celoživotnú prácu a mimoriadne výsledky na úseku vedy, starostlivosti o deti, mládež a šport,
 - dlhoročný podiel na rozvoji školstva,
 - mimoriadne výsledky v oblasti výchovy a vzdelávania.

Hodnotenie a princípy odmeňovania

Hodnotí:

- uvádzajúci pedagogický zamestnanec,
- priamy nadriadený,
- riaditeľ,
- zriaďovateľ.

Princípy odmeňovania:

- previazanosť,
- nárokovateľnosť,
- zásluhovosť.

Odmeňovanie podľa nového zákona o verejnej službe.

Čo sledujeme

- Zvýšiť spoločenské postavenie pedagogickej profesie,
- zvýšiť kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu v školách a školských zariadeniach,
- zvýšiť kvalitu kontinuálneho vzdelávania ako súčasti celoživotného vzdelávania,
- vytvoriť rovnaké podmienky kariérového rozvoja pre všetky kategórie pedagogických zamestnancov bez rozdielu dosiahnutého stupňa vzdelania,
- motivovať k sebarozvoju, ktorý bude zohľadnený v novom systéme odmeňovania.

Obsahová reforma

Štruktúra štátneho vzdelávacieho programu:

- a) charakteristika stupňov vzdelávania podľa ISCED,
- b) všeobecné ciele vzdelávania,
- c) diferenciacia a rovnosť šancí pri vzdelávaní,
- d) obsah vzdelávania,
- e) organizačné formy a metódy vyučovania,
- f) hodnotenie a klasifikácia vzdelávacích výsledkov,
- g) vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- h) národnostné školstvo,
- i) zásady pre vypracovanie školského vzdelávacieho programu,
- j) hodnotenie kvality školy.

Kľúčové kompetencie:

Európska komisia definovala 8 oblastí kľúčových kompetencií:

- komunikácia v štátnom jazyku,
- komunikácia v cudzích jazykoch,
- matematická gramotnosť a kompetencie v oblasti prírodných vied a technológií,
- kompetencie v oblasti informačnej a komunikačnej technológie,
- učiť sa učiť (kompetencie k celoživotnému učeniu),
- sociálne a občianske kompetencie (intrapersonálne a interpersonálne),
- podnikateľské kompetencie, kompetencie aktívneho prístupu (angl. entrepreneurship, neexistuje ešte adekvátne slovo v preklade, vedú k stimulácii/vyvolávaniu zmien, ako aj ku schopnosti vítať zmeny a aktívne na ne reagovať, dosahovať svoje ciele a preberať zodpovednosť za svoje konanie),
- kultúrne kompetencie/rozhľad (cultural awareness, schopnosť vážiť si prejavy kultúry, druhy umenia, tvorivú činnosť človeka a spoločenské mravy).

Profily absolventov podľa ISCED:

- Profil absolventa vyjadruje požadovanú štandardnú úroveň vzdelania s prípadným získaním osvedčenia a predpoklady pre možnosti uplatnenia sa po ukončení daného stupňa buď v ďalšom štúdiu alebo v praxi.
- Profil spĺňa všetky náležitosti a požiadavky tak, aby absolvent po ukončení štúdia na akomkoľvek stupni vzdelania dosiahol istú kvalifikačnú spôsobilosť v súlade s požiadavkami uvedenými vo vzdelávacom štandarde.
- Požadovaná dosiahnutá úroveň vzdelania podľa ISCED je formulovaná v 4 oblastiach:
 - rozvoj vlastnej osobnosti,
 - rozvoj kompetencií absolventa,
 - začlenenie sa absolventa do spoločnosti,
 - pripravenosť absolventa na ďalšie štúdium a na povolanie.

Vzdelávacie oblasti:

- JAZYK A KOMUNIKÁCIA – štátny jazyk, cudzie jazyky
- MATEMATIKA A INFORMATIKA
- ČLOVEK A PRÍRODA – fyzika, chémia, prírodopis, biológia, výchova k zdraviu, environmentálna výchova,
- ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ – občianska, spotrebiteľská, náboženská, multikultúrna, etická, rodinná, spoločenská výchova, svet práce
- ČLOVEK A SVET – vlastiveda, dejepis, zemepis, dopravná, globálna, regionálna výchova
- TELESNÁ VÝCHOVA A ŠPORT, ZDRAVIE A POHYB
- PRAKTICKÉ ZRUČNOSTI – technická výchova, pestovateľské práce, praktické zručnosti pre život
- UMENIE A KULTÚRA – výtvarná, hudobná, estetická, mediálna výchova, literatúra (stredná škola)

Štruktúra vzdelávacej oblasti:

Každá vzdelávacia oblasť bude obsahovať:

- charakteristiku vzdelávacej oblasti (vlastné zameranie, prepojenie s inými oblasťami a rozvoj interdisciplinarity),
- ciele vzdelávacej oblasti na kompetenčnom základe (konkretizácia kompetencií EÚ a ich prepojenie so vzdelávacími oblasťami),
- okruhy vzdelávania vo vzdelávacej oblasti (učebné predmety) pre jednotlivé stupne (nové učebné predmety nemusia byť totožné so súčasnými učebnými predmetmi, sú vyčlenené na základe súboru predmetových kompetencií).

Zákony a koncepcie schválené v roku 2007

Zákony schválené v NR SR

Zákon o uznávaní odborných kvalifikácií

Národná rada SR schválila zákon 17. 5. 2007.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon bol schválený v Národnej rade SR 3. 7. 2007.

Materiály schválené vo vláde SR

Nariadenie vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 2/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre základné školy, stredné školy, strediská praktického vyučovania, základné umelecké školy a školské zariadenia v znení nariadenia vlády SR č. 758/2004 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 662/2005 Z. z. – nové znenie

Koncepcia v oblasti predškolskej výchovy v nadväznosti na prípravu detí na vstup do základnej školy

Koncepcia pedagogicko-psychologického poradenského systému a jeho implementácie do praxe

Koncepcia špeciálnopedagogického poradenstva

Materiály schválené vo vláde SR

Koncepcia profesijného rozvoja učiteľov v kariérovom systéme

Koncepcia základného umeleckého vzdelávania na zabezpečenie kontinuity systému umeleckého vzdelávania s postupným zavádzaním informačných a komunikačných technológií (IKT) a multimediálnej techniky do vzdelávacieho procesu týchto škôl

Koncepcia dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v Slovenskej republike

Koncepcia vyučovania cudzích jazykov na základných a stredných školách

Koncepcia výchovy a vzdelávania národnostných menšín

Materiály schválené vo vláde SR

Legislatívny zámer návrhu zákona o postavení pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení

Legislatívny zámer zákona o výchove a vzdelávaní

Nariadenie vlády SR o určení limitov súm finančných prostriedkov na zabezpečenie štúdia v študijných programoch v externej forme

Nariadenie vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 104/2003 Z. z. o Akreditačnej komisii

Stratégia celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva

Materiály schválené vo vláde SR

Legislatívny zámer návrhu zákona o celoživotnom vzdelávaní

Stratégia popularizácie vedy a techniky v spoločnosti

Dlhodobý zámer štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015

Legislatívny zámer návrhu zákona o mládeži

Legislatívny zámer návrhu zákona o organizácii a podpore športu